

ANTHONY BOTTOMS

UAB Universitat Autònoma
de Barcelona

ORDRE DE L'ACTE

PRESENTACIÓ

El rector, el doctor Javier Lafuente, obre l'acte. Tot seguit, la secretària general, la doctora Esther Zapater, llegeix l'acta de nomenament.

DISCURS DEL PADRÍ

El doctor Josep Cid, padrí del doctor *honoris causa*, llegeix el discurs en què en glossa els mèrits.

LLIURAMENT DEL DIPLOMA I LA MEDALLA

El rector fa el lliurament del diploma a Anthony Bottoms i li imposa la medalla de doctor *honoris causa*.

LLIÇÓ MAGISTRAL

El doctor Anthony Bottoms pronuncia el discurs d'acceptació del doctorat *honoris causa*.

ACTUACIÓ MUSICAL

El Cor de Cambra de la UAB, dirigit per Poire Vallvé, interpreta:

- *Bridge over troubled water*, de Paul Simon.
- *Under this stone lies Gabriel John*, de Henry Purcell.

DISCURS DE CLOENDA DEL RECTOR

GAUDEAMUS IGITUR

Es clou l'acte amb el cant del *Gaudeamus igitur* a càrrec del Cor de Cambra de la UAB.

ANTHONY BOTTOMS, EL DOCTOR

Llicenciat en Dret per la Universitat d'Oxford, Anthony Bottoms va obtenir el diploma de postgrau en la primera promoció del curs de criminologia de la Universitat de Cambridge. L'any 1968 va esdevenir el primer lector en criminologia de la Universitat de Sheffield, on va impartir classes i va fer recerca sobre aquest camp, abans de ser promogut com a catedràtic l'any 1976. L'any 1984 se li va atorgar la Càtedra Wolfson de Criminologia a la Universitat de Cambridge i va ocupar el càrrec de director de l'Institut de Criminologia d'aquesta universitat fins l'any 1998.

Anthony Bottoms va centrar els primers anys de la seva carrera en la recerca en l'àmbit de la penologia (teoria penal, presons i llibertat condicional) i la criminologia de l'entorn. La seva participació en un important estudi empíric sobre l'ordre social a les presons (*Prisons and the Problem of Order*, 1996, amb Richard Sparks i Will Hay) va despertar el seu interès per la qüestió de l'autoritat legítima. Més tard, Bottoms es va centrar en la qüestió més àmplia del compliment de la llei, inclòs el desistiment del crim, i va dur a terme un estudi sobre el desistiment del crim entre reincidents joves adults (amb Joanna Shapland). També ha escrit diversos treballs teòrics sobre legitimitat i justícia penal (amb Justice Tankebe).

Bottoms ha ocupat diferents càrrecs de responsabilitat pública. Cal destacar especialment que ha estat membre del grup d'investigació i assessorament del ministeri de l'interior britànic sobre el sistema de presons de llarga durada (1984-1990), assessor especialitzat del comitè selecte d'afers d'Irlanda del Nord de la Cambra dels Comuns en tres consultes relacionades amb presons d'Irlanda del Nord (1998, 2003-2004 i 2007), i consultor del govern escocès, el 2003, per preparar un informe sobre la investigació criminològica escocesa, el qual va conduir directament a la creació del centre escocès multiuniversitari d'investigació sobre el crim i la justícia el 2005.

Ha rebut nombrosos reconeixements i distincions, entre els quals cal destacar el de Cavaller d'Honor durant els honors de l'aniversari de la reina d'Anglaterra de 2001. Ha estat investit doctor *honoris causa* per la Queen's University de Belfast (2003), la Universitat de Sheffield (2009), la Universitat de Malmö (2014) i la Universitat d'Edimburg (2015).

RESUM DE LA LLIÇÓ MAGISTRAL

El professor Bottoms descriu els principals aspectes de la seva recerca criminològica centrant-se en les seves contribucions més recents, que han estat en dos àmbits: el desistiment de la delinqüència i la legitimitat de les institucions del sistema de justícia penal.

Estructura la seva intervenció abordant tres etapes de la seva recerca: els estudis de presons; el desenvolupament d'una tipologia sobre els mecanismes que porten a obeir les normes, i l'anàlisi sobre desistiment de la delinqüència i el seu vincle amb la legitimitat.

Fa referència en primer lloc als seus estudis de presons. Explica que va analitzar els problemes d'ordre que tenien les presons de màxima seguretat; va procedir a comparar dues classes d'institucions penitenciàries: una amb un sistema més restrictiu i l'altra amb un sistema més liberal. La primera presó aplicava el control situacional: procedia a reduir les llibertats dels presos de manera que tinguessin menys oportunitats de generar conflictes. La segona presó es fonamentava en un control de caràcter normatiu: donava més llibertats als presos, confiant que en farien un bon ús. Les dues presons contenien elements que els presos consideraven legítims i elements que els presos consideraven il·legítims.

Explica que en un segon estudi sobre presons es va avaluar el sistema d'incentius i recompenses per als presos que havia introduït el Govern britànic, pel qual s'atribuïen recompenses a aquells presos que tenien bona conducta. Aquesta política estava basada en la teoria de l'elecció racional: se suposava que els presos buscarien obtenir les recompenses i que, per tant, la seva conducta

milloraria. No obstant això, l'avaluació va mostrar que el comportament no havia millorat amb la implementació de la nova política. Segons Bottoms, l'explicació d'aquest fracàs deriva de la manera que es va implementar aquesta política, ja que els presos la van percebre com injusta o mancada de legitimitat. La manca de legitimitat va anul·lar els efectes de l'elecció racional.

En segon lloc, el professor Bottoms explica com els seus estudis de presons el van portar a reflexionar teòricament sobre les raons que expliquen que els ciutadans compleixin les normes. Va publicar un article en què desenvolupa una tipologia amb quatre mecanismes que porten a l'obediència de la llei, tres dels quals havien aparegut en els seus estudis de presons. Aquests mecanismes són: (I) el compliment instrumental; (II) el compliment normatiu; (III) el compliment situacional, i (IV) el compliment rutinari.

D'aquests quatre mecanismes, el professor Bottoms ha estat especialment interessat en el compliment normatiu. En la seva tipologia identifica tres subclasses de compliment normatiu, que són: (I) el compliment de la llei perquè s'accepta la norma; (II) el compliment de la llei basat en el vincle normatiu amb una persona o un grup, i (III) el compliment de la llei basat en la percepció de legitimitat de l'autoritat. El seu treball posterior s'ha centrat en aquestes tres subclasses de compliment normatiu.

En darrer lloc, el professor Bottoms vincula el seu interès per l'obediència de la llei amb el tema del desistiment de la delinqüència. Explica que la immensa majoria dels delinqüents, també els delinqüents habituals, arriben a abandonar la carrera delictiva.

L'interès per aquest fenomen va portar el professor Bottoms a dur a terme, conjuntament amb la professora Shapland, un estudi sobre els primers passos cap al desistiment, en una mostra de nois joves que eren delinqüents habituals.

En aquest estudi, que estudiava les trajectòries de desistiment, apareixien tant el compliment de la llei basat en l'acceptació de la norma com el basat en el vincle normatiu. Al començament de la recerca molts d'aquests joves tenien tant valors convencionals com valors desviats. Però la majoria d'ells van fer passos per prioritzar els valors no delictius. En aquest procés els van ajudar molt els vincles normatius amb les seves parelles femenines i amb les seves mares.

L'obediència de la llei basada en la legitimitat no es va mostrar rellevant en l'estudi del desistiment, però el professor Bottoms, conjuntament amb el Dr. Tankebe, ha desenvolupat recentment una teorització innovadora sobre la legitimitat dins del sistema de justícia penal. Un aspecte important d'aquesta teorització és el concepte de *legitimitat dialogada*. Quan les autoritats exerceixen el seu poder estan sempre apel·lant a la legitimitat d'aquest poder i resulta necessari saber quines són les expectatives que tenen els ciutadans. El que, en general, esperen els ciutadans és que les autoritats siguin efectives en el manteniment de la seguretat, actuïn d'acord amb la llei, compleixin la justícia distributiva i tractin les persones amb respecte i consideració. Aquesta teorització sobre la legitimitat del sistema de justícia penal ha estat recentment assumida per l'Acadèmia Nacional de les Ciències, l'Enginyeria i la Medicina dels Estats Units.

JOSEP CID MOLINÉ, EL PADRÍ

Josep Cid és catedràtic de Dret Penal i coordinador del grau en Criminologia de la UAB. La seva recerca està focalitzada en la criminologia i en la penologia. Dirigeix el Grup de Recerca en Desistiment del Delicte i Polítiques de Reinserció, que en els darrers anys ha focalitzat la seva recerca en l'àmbit del desistiment de la delinqüència, tant en poblacions adultes com juvenils. Actualment investiga el rol dels supervisors de les mesures penals alternatives en l'abandonament de la delinqüència i en la reinserció.

Ha estat investigador visitant a la Universitat de Bolonya (1982-1984), a la London School of Economics (1996) i a l'Institut de Criminologia de la Universitat de Cambridge (2000 i 2010). El 2021 va rebre el Premi Nacional de Criminologia atorgat per la Societat Espanyola d'Investigació Criminològica.

GAUDEAMUS IGITUR

I
*Gaudeamus igitur
Iuvenes dum sumus (bis)
Post iucundam iuventutem
Post molestam senectutem
Nos habebit humus (bis)*

II
Alegrem-nos, doncs,
mentre siguem joves.
Després d'una joventut feliç,
després d'una vellesa enutjosa,
ens acollirà la terra.

III
*Ubi sunt qui ante nos
In mundo fuere? (bis)
Transeas ad superos
Adeas ad inferos
Quos si vis videre. (bis)*

II
¿On són els que ens
han precedit en el món?
Pugeu fins el cel
aneu fins l'infern,
si voleu veure'ls.

III
*Vivat academia,
Vivant professores (bis)
Vivat membrum quodlibet
Vivant, membra quaelibet
Semper sint in flore. (bis)*

III
Visca l'Acadèmia,
visca el professorat,
visca qualsevol dels seus membres
visquin tots ells!
Que sempre estiguin en flor.

Moderato
Arr. by Corneli Arany

1. Gau - de - a - mus i - gi - tur, Ju - ve - nes dum su - mus;
3. Vi - vat a - cad - e - mi - a, Vi - vat pro - fes - so - res.

1. Post ju - ven - tum ju - ven - tu - tem, Post mo - le - stam se - nec - tu - tem,
3. Vi - vat mem - brum quod - li - bet, Vi - vant mem - bra quae - li - bet,

1. Nos ha - be - bit hu - mus, Nos ha - be - bit hu - mus.
3. Sem - per sint in flo - re, Sem - per sint in flo - re.